

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de doue ori pe sepmuna : joia si Dumineca. — Prenume-
ratunen se face in Sabiu la speditura's
foie pe afara la c. r. poste, cu bani
gata prin scrisori francate, adresate
cara expeditura. Pretiul prenumeratun-
uei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nº 65. ANULU XVIII.

Sabiu, in 16/28 Augustu 1870.

La situatiune.

Precum au pututu observa cetitorii nostrii amu fostu de multu tempu iera-si numai spectatorii evenimentelor. Nu avemu ansa inca de a nu fi si de acf incolo totu numai spectatori, cu atatu mai veritosu cu catu evenemintele ce preocupa Europa astazi suntu si se desfusura afara de cerculu oricarei influintie a nostre. Cu tote acestea, spectacolul celu insisorioru, carele a macelarit in buna voia pana acum sute de mii de omeni si a pustit averi de milioane, va avea urmari mari pentru viitorul locuitorilor Europei. Acestu viitoru nu ne poate lasa indiferinti. Prin urmare va fi necesariu, deca nu a intrevan in afacerile Europei, ceea ce dela noi nu se astiepta, de a negandi la pusetiunea nostra viitora si la ceea ce avemu de facutu pentru a ne face pusetiunea un'a din cele mai bune.

Cum se va termina resbelulu inceputu no ptenu sci, acest'a nu o potu sci nici cei celu porti, nici chieru invigatorii de pana acum. Probabilitatea este pana acum pre partea nemtiasca, celu putienu jurnalale nemtiesci ne face s'o simtimu acesta in tota puterea intilesului. Popornu acestu pretinsu filosofu 'si inalta crest'a de mii da de norii ceriului. Odata a avutu norocu si elu de a castigatu ceva, cu mari greutati si s'la in tote trambitiele, ca lumea e a lui. De si avemu totu respectulu de insusirile cele bne ale poporului pruso-nemtescu, totusi elu ne face prin especulatoriuni ca cele : „ca frontariele nemtiesci se estindu pana unde se aude limb'a nemtiesca“, si „sa se care risipiturile de nationalitat“... impressiunea acelor fricosi, cari suntu forte de omenia pana sciu frica de cineva ; suntu inse iadu si focu de iadu indata ce se simtu in ceva putere. Candu aru si acest'a numai asia o gluma, aru trece pre aci in colo, dura acel ce au avutun norocire de a conosce germanismulu acest'a si din partea acest'a, potu sa s'astepte la mari sbuciumari, in Europa, indata ce sorteau remane favorable armelor loru.

Sa caute omulu in istoria inapoi dela apariitiunea loru in lumea cunoscuta si va da totu de acele-si urme de caracteru adeca de subjugare si de stirpiera altoru nemuri. A traf lunga altu popor in pace si linistit, multiamindu-se cu aceea ce e alu seu, acest'a nu se poate. Urmele cele multe ale slavilor, cari erau luati in sabia in seculii treceuti sciu se spuna catu sange omenescu au trebuitu sa curga in partile resaritene ale Germaniei pana au devenit nemtiesci. In procesu pipabile se afla ducatulu Posen, in carele poporulu slavu nu are de a-si alege alt'a de catu de a se germanisca seu de a luat lumea in capu. Si nu avemu noi exemplula celu mai manifestu, ea unde asia ceva nu se poate, elementulu acest'a ia o atitudine separata cu legi estraordinarie si subjugator, celu putienu in privintie de administratiune si nu ne arata procederile cele multe ale lui, nisintia de a despoja pre aci ce nu suntu de o na-tiune cu ei chiar si de tota proprietatea ?

Ajunsu odata dura elementulu pruso-germanu la putere aru si teribilu, aru provocă revolte si frecari continue, Europa s'ar prefase in unu campu de lupta generala iera pre unde aru ajungea regimulu seu nu aru si decat politia, gerdarmi si arestanti.

Acestea nu suntu esageratuni, aceste suntu parte marturisiri de ale diuaristicei nemtiesci, carea inca nu au luat pretiul celu nepretiuitu, va se dica, inca nu si-au vendutu consciuntia pentru argintii fariseilor ce suntu totu cu „dreptulu celu bunu“ *) (si nemtesco) in gura. Aceste suntu esperintia nemtilor insisi dupa resbelele batjocorite ale libertathei, din 1813, prin cari se frans-se pu-

rn provinciale din Monarchia pe unu anu 8 fl. 68 pao jumata de anu 4 fl. v. a. Pentru prim, si tieri straine pe anu 12 pe 1%, anu 6 fl. v. a.

Inserente se plasesc pentru inca ora cu 7. cr. siulu, pentru a doua ora cu 5%, cr. si pentru a treia repetare cu 3%, cr. v. a.

terea democratiei inviate la 1789, acelei democra-tie ce mai inainte ajutase americanilor la libertate, acelei democratie, carea, prelunga tote ferorile comise au redatu esistintia si libertate multoru popore si nationi in Europa si pre aiurea.

Noi, ni se pare ca stam si de departe de pericolii aratati, inse trebunie sa ne aducem aminte, ca ochii nemtilor suntu de multu indreptati spre sudu-ostulu Europei. Ei vorbescu de multu de unu Reich der Mitte dela marea nordica pana la marea negra si Constantinopole s. a. m. d. Ba ei in adunari publice prelegu, ca poporele cele „lenesie“ si „semibarbare“ trebuesc casate si facutu locu omenilor industriosi, cari sciu mai bine folosi pamenturile cele bune din orientu.

Ca si cum nu aru sci la ce necasuri au fostu espuse aceste popore, ca si cum nu aru sci ca longedirea unei boli politice sociale, sia si nationale, nu se vindeca in doue trei dile. Egoismulu nemtescu pana inca nu cutesa a vorbi asia aspru, ci mai incetinelu, facea sentinta „semibarbarilor“ din orientu din cari cei mai buni se afla in subgermanische cultur (cultura subgermana), in locu de a dice sa ajutam acelora ce au fostu mai neroroci de catu noi, si cari au scapatu de sub multele invasiuni barbare.

Sa nu asceptam ajutoriulu nimenui dura sa sunu cu indoita priveghiere asupra viitorului nostru. Torentului ce era voi sa ne invasiuneze, candu patria ne aru chiamata, i amu opune si penturile nostre, pana atunci inse sa ne desvoltam puterile nostre intelectuali si sa cautam cu totu adinsulu a ocupat una terenu catu se poate de mare si firmu pre terenulu materialu.

Aceste ne voru apară mai tare in contr'a unei invasiuni prussiane sub firma nemtiesca si vice versa.

Eveneminte politice.

Evenemintele de dincolo de Laita, cu privinta la impacarea intereselou celor diverginte, ce se afla scolo, atragu atentientea cercurilor mai inalte din capital'a partiei de dincozi de Leit'a „Pesti Naplo“ este numai o espressiune a acestor cercuri candu dice : Austria nu trebuie sa mai experimenteze. Regimulu trebuie sa cugete ca deca referintele europene lu ajuta in catu-va astazi remane totosi amenintandu si intrebandu diu'a de manu. Polonii voru pricepe ca ori care incercare a loru indreptata contr'a Austriei, amenintia nationea loru propria. Poporulu bohem, celu bine organisatu, capace, dura totu odata si cerbicosu, va intielege dor' acum'a, ca trebuie sa merga cu Austria, dura ca si cu dens'a trebuie sa cada. Ce se atinge de nemtii din Austria, aru si o nebunia, sa voiasca cine-va a li da ocazie la vaitari politice; fara de nemti nu se poate cugeta o reorganizatiune in Austria; nemti inse sa cugete, care organizatiunea Austriei trebuie sa se faca.“ Acestea aru si totudeodata si o instructiune data celor de dincolo de Laita.

Pre candu „Pesti Naplo“ este asia de instructivu, cele-lalte foi unguresci vorbescu ca in cercuri respective in Vien'a se arata o recela, deca nu mai multu, catra desvoltarea institutului de honvedi. „W. Abendpost“ arata ca scirile foilorunguresci in asta privintia suntu tendentiiose si ca cu ocaziunea delegatiunilor, ce voru urma in curende, se va vedea ca ministrul de resbelu su ingrijit de arme, munitione, monturi si alte trebuinte in mesur'a aceea, in carea i-au fostu placidate mijlocele financiale. Ceea ce privesce scirea ca ministrul de resbelu s'ar si inpotrivitu crearei de artileria si trupe technique pentru honvedi constateaza „W. Apost.“ ca despre astfelu de lucruri inca nici vorba n'a

fostu nici odata. Ministrul a trebuitu si trebuie sa se tiana de cele ce prescrie legea de inarmare.

Dietele de dincolo de Laita, abia incepute si au datu de greutati, asia incat nu se mai ascunde temere, ca cea din Tirolu va trebui sa fie trasimisa acasa. Deputatulu dietei tirolese Greuter, cunoscutu din senatulu imperialu, de impreuna cu alti deputati s'au opus juramentului seu a promissiunei ce trebuie sa faca fia-care deputatu la intrarea sea in dieta. Totu asia se vorbesce ca au de cugetu se faca si slovenii.

Pentru diet'a Bohemie abia voru fi alegerile finite. Ministeriulu negotiaza inca cu capii partitelor cehice. Feudalii promitut ca voru intru in dieta. Ce voru face dupa alegeri si chiar dupa intrarea in dieta, nu se scie. Intr'aceea unu corespondinte alu unei foi, ce apare in Moravia, scrie din Vien'a, ca aci se pregatesc o criza ministeriala. Dupa corespondinte aci nu aru si vorb'a numai de o reparatiune a ministeriului, acomodata senatului imperialu intr'unutu, ci de o schimbare totale. Se vorbesce de contele Meran seu archiducele Rajner, unul din acesti doiare sa fie presedinte ministeriului austriacu. Cancelariulu, contele Beust va trebui sa iese din postu, dupa combinatiunea acest'a. Suplinitorulu seu, dice corespondintele, se afla aproape de densulu, dura pote ca Beust nici nu visera ca acelu magnatul unghrescu, cu carele conversa adese si bucurosu, are de jumetate portofoliul afacerilor esterne in manile sale. Scirea intraga, catu privesce schimbarea ministeriala porta caracterul unei sciri, ce trebuie luate cu tota rezerva.

Dupa lupta din 5/18 I. c. carea de si au fostu sangerosa, nu au fostu decisatore vinu sciri diverse. Cu catu vinu scirile mai prospete, cu atatu transpare mai multu inprejurarea, ca Bazaine nu este inchis la Metz, ci ca s'a strecturat spre a se intruni, sia la Chalons sia la Parisu, cu cea lalta armata. Cu tote acestea vreo cateva dile credem ca nu vom avea a registrat intemplari noue mai marcante despre resbelu. Ambe partile suntu obosite, prussieni mai multu decatul francesi. Cei dintai spera multu in anarchia, ce credut ca se va produce prin o revolutiune in Parisu. Tote deosebiele inse, care sescu din Parisu demunstra ca perderile de pangacum intaresc si marescu patriotismulu francesu. Francesii dicu, ca mai bine sa pera cu totii, decatul sa traiesca cu rusine. Intielegerea cea buna ce se vede intre partite, arata, ca totu certele de partita au disparutu. Astazi nu exista in Francia decatul francesi. Prusia are inaintea sea o natiune resoluta la ori si ce. Din despartieminte (districte) scrie in Siecle Enricu Martinu ca in Picardie si in Nordulu Franciei, batalionele pare ca cresc din pamant; suntu mai multi juni decatul pusci; resbelul se vede dar, ca abia este la finitulu iuceputului seu.

Poterile neutrala, de care se vorbea, ca au intrevan in la poterile beligerante, inse fara succesu, ni se pare ca nu au ajunsu inca asia de parte. Ele abia au grigut pana acum de sine si adeca, ca consecintele resbelului sa nu le fie stricatoase.

Din diarele, ce amu ptimitu din Romani'a vedem ca e de departe de a se arata adeverate deosebie pestane despre repetirea unei revolutiuni in Bucuresci; din contra si cea dela Ploiesci publicata in lume ca atata aplombu se reduce la o intreprindere puerila. Astfelu este cuaificata chiaru de unu barbatu, despre care se dicea ca este amestecatu in pretins'a revolutiune.

Epistol'a lui Trochu.

Generariulu Trochu a adresatu diurnalului „Temps“ urmatoreea scrisoare :

Paris in 19 Augustu.
Criticandu actul, prin care in noptea reintorcerei mele dela armata m'amuu pusu in legatura cu

*) Nemti au si drepturi rele.

